

InterogaTIFF

Două interviuri cu doi regizori din competiție: Noaz Deshe și Amir Toodehroosta.

»Pagina 4

Midnight Delirium

Cinci filme nocturne cu zombi, perversi, canibali, exorciști și o muscă.

»Pagina 8

Secțiuni Focus

Anul acesta la TIFF, o selecție de filme cehești și irlandeze.

»Pagina 11

APERITIFF

Publicație oficială a TIFF

#4

Luni | 2 iunie | 2014
www.tiff.ro

TIFF. 13 Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 30.05 – 08.06.2014

Prezentat de:

Reușim împreună.

In Supernova: *Ida*

Regizorul Pawel Pawlikowski, autorul unor excelente pelicule ca *My Summer of Love* sau *Last Resort* se întoarce în Polonia natală, pentru a regiza o poveste de o spiritualitate incandescentă dintr-o „epocă întunecată”.

Ne aflăm în 1962, când războiului încă nu s-au închis și când comunismul a deschis altele. *Ida*, o orfană ce trăiește la o mănăstire, e pe cale să devină călugăriță atunci când află că are o rudă în viață, pe mătușa ei Wanda. Aceasta, un fost procuror care a

trimis la moarte mulți dizidenți, este acum o alcoolică dezolată. Inocenta *Ida*, alături de viciata Wanda, pleacă într-o călătorie pentru a-și descoperi rădăcinile și a afla adevărul despre moartea părinților ei, iar coliziunea dintre personalitățile celor două are efecte tragicomice. Fata descoperă că e evreică și că trebuie

să aleagă între originea sa și religia care a salvat-o de la moarte în timpul războiului, iar Wanda trebuie să se confrunte cu decizia de-a fi preferat loialitatea de partid în detrimentul familiei. Când răvășitor, când candid-umanist, *Ida*, realizat într-un alb negru auster și stilizat, cu o economie impresionantă de mijloace, nu

arată ca un film din 2013 amplasat în anii '60, ci chiar ca unul din perioada de glorie a școlii clasice poloneze. În doar 80 de minute, cineastul reușește să treacă de la un registru ușor, *jazzy* (swingul contamina Polonia odată cu primele semne de relaxare boemă) la un ton tragic, iar ceea ce părea un *roadmovie* cu două personalități

contrastante, devine o meditație despre destine zdrobite de istorie, despre catolicism, antisemitism, opresiune, relația dintre biserică și stat și despre vremuri în care și dacă respirai, te corupeai. Poate singura soluție de salvare morală înseamna retragerea din lume.

Anca Grădinariu

Cinematografele TIFF

→ Cinema Florin Piersic

P-ța Mihai Viteazul, nr. 11

→ Casa de Cultură a Studenților

P-ța Lucian Blaga, nr. 1-3

→ Cinema Arta

Str. Universității, nr. 3

→ Cinema Victoria

Bd-ul Eroilor, nr. 51

→ Cinema Mărăști

Aurel Vlaicu, nr. 3 (în spatele stației "Arte Plastice")

→ Cercul Militar

P-ța Avram Iancu, nr. 1-3

→ Sapienția

Calea Turzii, nr. 4

Piața Unirii Open Sir, Meeting Point și Tiff Lounge

→ Piața Unirii

→ Mănăstur Open Air

la terenurile de sport, în zona complexului „Nora”

→ Institutul Francez Cluj

Str. I.I.C. Brătianu, nr. 22

→ Depozitul de Filme

Str. Maiakovski, nr. 31-35

→ Biserica Evanghelică Luterană

Bd-ul. 21 decembrie 1989, nr. 1

→ Castelul Banffy

Bonțida

Aperitiff

Redactor șef:

Laura Popescu

Reporteri:

Flavia Dima

Alexandra Stan

Iulia Vlad

Redactor șef adjunct:

Radu Meza

Fotografi:

Vlad Gherman

Mihai Birș

Mihai Birsan

Redactori:

Anca Grădinaru

Cristi Mărculescu

Cătălin Mesaru

Cătălin Moise

Mark Racz

Ion Indolean

Georgiana Madin

Graphic design:

Carmen Gociu

Andrei Pastuhov

Ilustrație:

Matei Branea

Distribuție:

Ionuț Husti

Pagina de engleză:

Jay Weissberg

Martin Blaney

Codruța Crețulescu

Tipărit la:

Media Pro

Prețuri bilete

● Bilete cumpărate cu minim o zi înaintea

proiecției: Preț întreg: 10 lei

Elevi, studenți și pensionari: 8 lei

● Bilete cumpărate în ziua proiecției:

Preț unic: 12 lei.

● Bilet pentru copii și elevi EducaTIFF: 8 lei

Piața Unirii Open Air: 8 lei

Bilet proiecției 3D: 15 lei

"Week-end la Castel": 10 lei

Concert Bălănescu Quartet, "Maria T": 30 lei

Crucișătorul Potiomkin, acompaniament

live Russkaja: 30 lei

Concert&proiecție Teeth of the Sea,

The Last Man: 30 lei

Proiecție-eveniment Faust: 30 lei

Spectacol HAI IU NU HI YOU YOU / Maria

Tănase remix: 30 lei

● Concertele la CASA TIFF: 15 lei

● Ceremonia de închidere: 30 lei

● Mănăstur Open Air: gratuit

● Cinema Mărăști: Două persoane

intră la film cu un singur bilet

Blog

Eisenstein Maximalistul

RUSSKAJA

Dacă ar trăi azi, Serghei Eisenstein ar fi un apostol al 3D-ului. Ar căuta "imersiunea" cinematografică totală, cot la cot cu "tehnocratul" James Cameron. Pe cei doi i-ar uni sensibilitățile ingineresti și obsesia pentru forțarea limitelor expresive și tehnice ale filmului. "Sunt, de formație, inginer civil și matematician. Abordez regia în același fel în care aș aborda instalarea unui sistem de irigație într-o fermă de pui." Prima teorie a cineastului sovietic propunea teoriile behavioriste ale lui Pavlov ca model pentru producția de film: "atracția cinematografică înseamnă că fiecare element poate fi verificat și

calculat matematic pentru o produce anumite șocuri emoționale." *Crucișătorul Potiomkin* e un experiment care face rapel la concepțiile preexistente ale oamenilor în legătură cu revoluția și cu justiția, și care se folosește de simboluri și de arhetipuri ca să stârnească un răspuns emoțional și să celebreze mișcările de masă & eroismul colectiv – cam aceleași lucruri pot fi spuse și despre *Avatar*.

Uitați ce ați citit prin cărțile de istorie a cinemaului și de ce v-au spus profesorii cu ifose, *Crucișătorul* nu e un film "de artă", un artefact propagandistic înțepenit într-un muzeu, ci un film ce pulsează, viu, cu o me-

die de trei cadre pe secundă. Dacă ar fi putut, regizorul ar fi construit dispozitive cu gloanțe de cauciuc cu care ar fi împușcat în plex spectatorii. Cineastul spera că inovațiile sale în materie de imagine, compoziție și montaj de atracții vor face parte dintr-o plan radical de schimbare a conștiinței populare – credea, mai presus de toate, în incredibila putere de manipulare a cinemaului. Nu și-ar fi imaginat, propabil, că revoluția estetică la care aspira va cuceri lumea, divorțată de ideologia roșie care a inspirat-o. Hollywoodul a fost vrăjtit. De-a lungul timpului, regizori ca Charlie Chaplin, David O. Selznick (atunci când acesta a făcut, 13 ani mai târziu, *Pe aripile vântului*, i-a conjurat pe colegii de la studioul MGM să studieze *Crucișătorul*), Roger Corman și Joel Schumacher au considerat *Potiomkin* "cel mai mare film făcut vreodată". Filmul i-a câștigat admirația și lui Goebbels, șeful propagandei naziste, care l-a descri drept un "film miraculos fără egal în cinema (...) toți cei care nu au convingeri politice ferme, vor deveni bolșevici după ce-l vor vedea."

Poate fi considerat Eisenstein un pionier al filmelor de acțiune? Cu siguranță: s-a folosit de toate trucurile și de mijloacele pe care le-a avut la dispoziție (și a inventat altele pe parcurs) că să nestârnească, în primul și în primul rând, afectul și pasiunea și ca să ne plaseze în

Expoziție foto

Astăzi la 19:30 are loc la Casa de cultură a studenților, vernisajul expoziției "Mediafax Foto Best of 2013".

miezul acțiunii. A fost un artist, dar și un saltimbanc, un "maximalist". La rândul său, a fost inspirat de Hollywood: faimoasa scenă de pe treptele Odesei e influențată de cineastul american DW Griffith, cel care experimentase deja, în *Nașterea unei națiuni*, cu descreșterea și creșterea lungimii cadrelor pentru intensificarea reacției emoționale a publicului. Ceea ce face această secvență atât de năucitoare, nu e atât montajul ritmic, ci profunda sa subiectivitate. Într-o scenă de luptă hollywoodiană, regizorul te încurajează să te identifiți cu un individ (sau doi sau trei) în conflict. Eisenstein nu ne ofera nicio "individualitate", deși se reîntoarce intermitent la mama care-și poartă fiul mort în brațe. Cineastul e preocupat de mulțimea ca întreg. Senzația e imediată, profund intruzivă, pentru că regizorul plasează camera chiar pe trepte. Gândiți-vă ce ar fi făcut cu un 3 D. Acum, masacrul de la Odessa e atât de bine înfipt în conștiința colectivă, încât nimeni nu-i mai contestă "realitatea" (și totuși, episodul în cauză a fost, în cea mai mare parte, născocit). Cât și parodiat la infinit peste ocean, Potiomkin a anticipat și un șablon perpetuat până în zilele noastre – peliculele vag inspirate "din fapte reale" ce rescriu istoria pentru spectacol. Puterea și violența montajului accelerat, fragmentat, ce contraponea isteric diferite unghiuri de filmare și puncte de vedere, comprimă sau dilată timpul, pulverizează spațiul, dar și impactul emoțional al prim planurilor ce durează două secunde... toate acestea au fost copiate din ce în ce mai frenetic de cinema-ul action și de suspans. Pe 5 iunie, la.. veniți să-l priviți cu ochi proaspeți și să-l auziți. Nu vă temeți, nu veți deveni bolșevici (iar jandarmii culjenii pot fi liniștiți, nu cred că veți începe să scoateți pietre din pavaj ca să construiți baricade, așa cum a făcut Luis Buñuel și camarazii săi după ce l-au văzut). Această piesă vitală de cinema merită scoasă din muzeu și apreciată pentru efectul visceral pe care ni-l stârnește. În Live Surround. Chiar și fără ochelari.

Anca Grădinaru

Teatru

"FISURA"

de Flavius Lucăcel

Regia: Victor Olăhuț

Pentru Michi și Ani, camera este centrul universului, dar, când fisura amenință să distrugă echilibrul vieții lor, cei doi trebuie să ia toate măsurile pentru a o opri. Cine este dușmanul nevăzut care provoacă paguba? Să fie tramvaiul? Să fie traficul nemilos de pe strada adiacentă? Să fie trenurile? Oricare ar fi talia inamicului, bătrânii sunt gata să se ia la trântă cu el!

Miercuri, 4 iunie, ora 21:30, The Soviet
Strada Franklin D. Roosevelt colț cu Georges Clemenceau
Bilet: 25 lei (15 lei studenți)
Rezervări: 0749 902 484

Concert

BĂLĂNESCU QUARTET – MARIA T

Bălănescu Quartet e un grup de referință al muzicii contemporane, condus de Alexander Bălănescu, violonist și compozitor vizionar, care a colaborat cu nume mari din muzica contemporană, precum Philip Glass și Michael Nyman. În seara asta, la Casa de Cultură a Studenților, la ora 20:30, are loc concertul *Maria T*, inspirat de melodiile Mariei Tănase, cu efecte vizuale realizate de compozitorul austriac Klaus Obermaier. Alexander Bălănescu și Klaus Obermaier creează un spectacol vizual și muzical, evocând sunete, mirosuri și culori ale Bucureștiului.

Mituri despre sănătate și nu pastile

MORCOVII ÎNTĂRESC VEDEREA COPIILOR. MIT SAU ADEVĂR?

ADEVĂRAT

Morcovii conțin beta caroten, antioxidant pe care ficatul îl transformă în vitamina A. Persoanele cu o dietă bogată în beta caroten au cu 40% mai puține șanse de a dezvolta tulburări de vedere. Rețeaua privată de sănătate REGINA MARIA
www.reginamaria.ro

TIFFashion

Yves Saint Laurent

În ultimii ani de viață, Yves Saint Laurent a fost unul dintre cei mai inabordabili și greu de mulțumit maestri ai croitoriei de lux franțuzești. Au rămas de pomină conflictele lui mocnite cu ireverențiosul, transgresivul, meteoric Tom Ford pe care l-a angajat la linia sa prêt-à-porter, și care a încercat nu să-l urmeze, ci să-l reinterpreteze. A rezistat cu dispreț reinterpretărilor și, până la urmă, Ford, deopotrivă contestat și adulat, și-a văzut de drum. Urma

unor alte nume mari și a fost succedat de Stefano Pilati, singurul care a rezistat. În ultima parte a vieții, "Maestrul", autorul revoluției în modă, era o instanță care plutea deasupra tuturor celorlalți vizionari din modă, simbolul rafinamentului năucitor, inaccesibil. A murit pe 1 iunie 2008. Catherine Deneuve, muza și prietena lui de o viață a venit atunci la TIFF în doliu, devastată de pierderea lui. Filmul lui Jalil Lespert, atmosferic și senzual, evocă viața marelui designer,

cu scandalurile, iubirile și tumultul său, în imagini fragmentate, saturate de frumusețea copleșitoare a colecțiilor sale defilând pe podiumuri. Proiecția de azi, de la cinema Florin Piersic de la 22:30 anunță evenimentele de joi de la TIFF Fashion, de la cinema Mărăști.

Laura Popescu

Program Evenimente

LUNI, 2 Iunie 2014

10:00
Masterclass Nik Powell
"A to Z of Story", la Transilvania Talent Lab, în pod la Napoca 15

17:00
Mihai Chirilov
Invitat special la TIFF Lounge

21:30
Concert FINE IT'S PINK
urmat de proiecția scurtmetrajelor din proiectul Beauty of the Craft de Matei Pleșa, la Casa TIFF

TIFFarul de departe

1. Ce are TIFF și nu au alte festivaluri?
2. Care a fost cel mai mare sacrificiu făcut să ajungi la festival?
3. Care a fost revelația pe care ți-a oferit-o TIFFul, filmul pe care l-ai descoperit aici și nu în altă parte?
4. Care a fost cea mai memorabilă petrecere de la TIFF?
5. Care a fost momentul tău limită la TIFF?
6. Trei lucruri pe care vrei să le faci anul ăsta la TIFF.
7. Ce ți-a plăcut/displăcut cel mai mult la AperiTIFF?
8. Care a fost întrebuintarea cea mai utilă pe care ai dat-o AperiTIFFului?
9. Cât îți ia să îți revii după vacanța de la TIFF?

Alexandru, zis și Vivi, are 26 de ani și e mare fan TIFF. Îi place atât de mult încât a venit anul acesta din București ca voluntar, fără planuri clare despre cum o să supraviețuiască aici. Chiar dacă poate nu mai are unde să doarmă, nici vorbă de plecat.

1. TIFF-ul se întâmplă în Cluj și Clujul mi se pare unul din cele mai dinamice orașe.
2. Trebuia să țin niște ateliere de pictură în București pe care le-am anulat, nu mă duc la Holi Festival și, deși până luni stau la o prietenă, după nu mai știu. Sper că nu pe stradă.
3. Fuck for Forest. Oamenii ăia și-o trag și fac filme porno. Cu banii câștigați salvează păduri.
4. Petrecerea de închidere de anul trecut. Nu am fost voluntar, dar am reușit să intru.
5. Momente când voiam să ajung

la mai multe filme și nu puteam, că erau în același timp. Și dacă ăla nu era neapărat un moment limită ci o decizie, au fost momente când nu am ajuns la filme că nu mai aveam bani.

6. Să merg la mai multe filme. Anul trecut eram în atmosfera TIFF, dar n-am ajuns peste tot. Eventual să fac un maraton de o zi în care să nu fac altceva decât să mă duc la filme. O să am o sticlă pentru momentele care necesită mers la baie. Și vreau să cunosc cât mai mulți regizori și să petrec timp cu ei. Eventual să plec cu ei în țara lor.
7. Mi-a plăcut real time-ul ziarului. A animat tot festivalul.
8. Recunosc că l-am folosit ca umbrelă că mă ploua.
9. Anul ăsta sper să-mi revin în trei, trebuie să plec în Germania. Până acum niciodată nu mi-am revenit pe bune, mereu am rămas cu starea.

Program / duminică / 1 iunie

CINEMA FLORIN PIERSIC

11:00
Club Sandwich
(Mexic, 82')

13:00
Avocatul / The Attorney
(Coreea de Sud, 127')

15:30
Noaptea de după / The Midnight After
(Hong Kong, 124')

18:00
Nuntă în ofsaid / La gran familia española
(Spania, 101')

20:30
Copiii preotului / The Priest's Children
(Croatia, Serbia, 96')

22:30
Yves Saint Laurent
(Franța, 104')

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

18:00
Ida
(Polonia, Danemarca, 80')

20:30
Concert: Bălănescu Quartet: Maria T
(90')

CERCUL MILITAR

13:15
Lecții de armonie / Harmony Lessons
(Kazahstan, Germania, Franța, 110')

15:45
Ultima noapte / Concrete Night
(Finlanda, Suedia, Danemarca, 96')

18:15
Vulpea și ratonul / Human
(Turcia, Japonia, 104')

20:45
Urmează-mi vocea / Come to My Voice
(Turcia, Franța, Germania, 105')

23:15
În mine ți-e bucuria / Que ta joie demeure
(Canada, 70')

CINEMA VICTORIA

10:00
Te iubesc, mamă / Mother, I Love You
(Letonia, 83')

12:00
Umbra albă / White Shadow
(Italia, Germania, Tanzania, 117')

15:00
Câinele / Dog
(Iran, 79')

17:30
Dragoste în sânge / Love Steaks
(Germania, 89')

20:00
Orbire / Blind
(Norvegia, Olanda, 96')

22:30
Stockholm
(Spania, 90')

Șșșș! / Shhh
(Canada, 12')

SAPIENTIA

10:00
Țățe noi / New Boobs
(Olanda, 68')

12:30
Rezervația Pine Ridge / Pine Ridge
(Danemarca, Statele Unite, 72')

15:00
Freză nasoală / Pelo malo
(Venezuela, Peru, Argentina, Germania, 93')

17:30
Canibal
(Spania, România, Rusia, Franța, 116')

20:00
Despre violență / Concerning Violence
(Suedia, Finlanda, Danemarca, Statele Unite, 90')

22:30
Un alt drum / Fuoristrada
(Italia, 70')

CINEMA ARTA

10:00
Lumina palidă a durerii / The Pale Light of Sorrow
(România, 135')

12:30
Muzeul vienez / The Great Museum
(Austria, 94')

14:30
Normalizare / Normalization
(Slovacia, Cehia, Ucraina, Elveția, Franța, 99')

16:30
Marketa Lazarova
(Cehoslovacia, 162')

19:30
Pe muchie de cuțit* / Something Must Break
(Suedia, 81')

22:00
Houston
(Germania, Statele Unite, 107')

00:00
HK: Supererou interzis / HK: Forbidden Super Hero
(Japonia, 90')

CINEMA MĂRĂȘTI

18:00
Ridicat din țărână / Despertar el polvo
(Mexic, 77')

20:30
Fugi și sari / Run and Jump
(Irlanda, Germania, 102')

PIAȚA UNIRII OPEN AIR

21:45
În ordinea dispariției / In Order of Disappearance
(Norvegia, Elveția, Danemarca, 116')

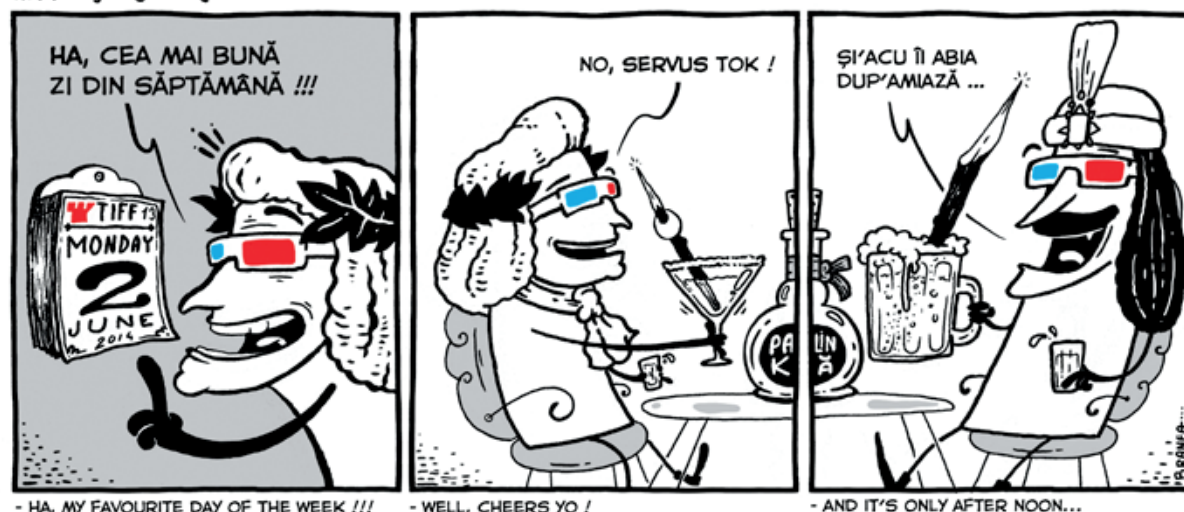
INSTITUTUL FRANCEZ

22:00
Șezătoare cu mâncare / Soul Food Stories
(Bulgaria, Finlanda, 70')

MĂNĂȘTUR OPEN AIR

22:00
Profetul, aurul și ardelenii / The Prophet, the Gold and the Transylvanians
(România, 98')

BD / NR. 4 & DE MATEI BRANEA

InterogaTIFF – Competiție

Noaz Deshe

regizorul filmului *Umbră albă*

Artistul complet Noaz Deshe este omul din spatele filmului *Umbră albă*, un film foarte vizual și emoționant despre un băiat din Tanzania prins în lumea sângeroasă a recoltatorilor de organe de albișori folosite în cultele muti.

Ați mai fost în Transilvania sau în România?

Am mai fost în România. Am colaborat acum șapte luni la muzica pentru un documentar și am petrecut puțin timp în București, dar nu am fost niciodată în Transilvania.

Aveți vreun fel de așteptări în legătură cu Transilvania?

Așteptări, nu. Nu așteptări, dar curiozitate. E un loc pe care dintotdeauna mi-am dorit să-l văd pentru că e înțipărit în istoria ficțiunii. Îl cunoaște toată lumea. Când vii aici pentru prima oară, îți completează o imagine. Imaginea se potrivește. Mi-a plăcut foarte mult când am aterizat pentru că avionul a coborât sub nori și a zbu-

rat la joasă altitudine timp de vreo zece minute și poți „mânca” peisajul ca dintr-o reclamă virtuală la iaurt. Îți poți imagina că avionul are, în loc de roți, două linguri care ies din aripi și hrănesc oamenii din avion pentru că peisajul e atât de delicios.

Cum credeți va fi primit filmul dumneavoastră de către publicul TIFF?

Încerc să nu hotărâsc eu pentru oamenii de pe stradă. Am întâlnit oameni pe stradă. Sper că sunt aceeași oameni care vor veni la film. E tot ceea ce pot să sper. Filmul e o experiență și sunt foarte curios de reacția publicului și aștept întrebări. Sunt aici să răs-

pund la întrebări. Filmele ar trebui să însemne întrebări.

Filmul dumneavoastră ridică într-adevăr o serie de întrebări, dacă ne gândim la subiectul controversat – recoltarea de organe de la albișori în cadrul practicilor muti în Tanzania. De ce ați ales acest subiect?

Nu am ales eu subiectul. Subiectul m-a ales pe mine. Sfârșești câteodată lucrând pentru o idee care a decis că tu ești subordonatul ei. Filmul nostru a pornit de la un workshop pe care îl predam acolo și s-a extins de la predarea producției de scurt-metraj la pregătirea de membri de echipă de producție și actori pentru filmul nostru. A fost o experiență colaborativă. Colaborarea cu comunitatea locală este singurul mod de a asigura că ceea ce faci corespunde experienței lor, corespunde felului lor de a spune povestea. Trebuie să-i implici în toate fazele producției, ceea ce am și făcut. Am implicat tot satul, i-am convins să participe. Totul se reduce la a facilita o idee care trebuie să se întâmple.

Ce părere aveau localnicii despre subiect?

Sunt foarte bucuroși să vă spun că Hamisi Bazili care-l joacă pe protagonist și James Gayo care-l joacă pe unchiul Kosmos zboară acum la Detroit pentru a prezenta filmul și

a discuta despre el la Cinetopia IFF în Michigan. Am primit foarte mult sprijin de la comunitate. Filmul va avea premiera în Tanzania în două săptămâni la Festivalul de Film din Zanzibar unde va fi unul dintre evenimentele principale.

Credeți că va ajuta la creșterea nivelului de conștientizare pe plan global în legătură cu aceste probleme din Africa?

Dacă asta va fi un efect secundar, mă voi bucura, dar nu asta era intenția principală. Intenția era de a spune povestea unui personaj. Nu e un film despre o problemă, e un film despre un personaj. Dacă lucrezi la procesul cinematografic bine, vor exista produse secundare și unul din ele ar putea să fie acesta. Filmul a devenit deja o influență pozitivă asupra echipei de producție pentru că am reușit să le trimitem

niște echipamente și acum ei fac propriile lor filme. Am făcut un film cu costuri foarte mici, cu sprijinul comunității. A fost un proiect contagios și oamenii de acolo s-au descurcat bine și sper să facă ceva în continuare. Abia aștept să văd alte filme care vor ieși de acolo, propriile lor povești, pentru că acum au văzut că nu-i așa complicat.

Aveți proiecte viitoare?

Da, dar nu pot spune acum mai multe. Filmele sunt o formă de expresie. Dacă ești norocos, poți să faci totul, dar e la fel de plăcut câteodată să poți să te dedici unor elemente separate și adesea lucrez la filmele prietenilor mei. Sunt foarte bucuroși să mă implic în orice proces creativ atât timp cât e ceva ce mi place.

Interviu de Radu Meza

InterogaTIFF – Competiție

Amir Toodehroosta

regizorul filmului *Câinele și Maysam Samadi*, editor video

Amir Toodehroosta mi-era simpatic încă dinainte să-l cunosc. Mai exact fix din momentul în care filmul lui, *Paat* (Câinele, din Competiția TIFF) se terminase și se dovedise da capo al fine un alt fel de film iranian.

Mult mai puțin metaforic și mult mai capabil să livreze personaje și dialoguri decât media cinemaului persan. La interviu a venit cu Maysam Samadi, amic, monteur și, în virtutea cunoștințelor de limbă engleză (care lui Toodehroosta îi lipesc de desăvârșire), translator de ocazie.

Iranul e o țară islamică și Islamul nu este deloc amical la adresa câinilor. Cât de greu ți-a fost să filmezi un lungmetraj cu dăi câinele lup? Ți-a fost greu să găsești câinele? Să-l filmezi prin locuri publice?

Există evident niște reguli, dar să știi că există destul de mulți posesori de câini în Iran. Problemele nu apar decât dacă vrei să-l scoți de pe proprietatea ta privată. Nu m-am

gândit niciodată până în acest moment cum ar fi fost dacă aș fi filmat fără câine, dar acumă dacă stau să mă gândesc, filmarea câinelui mi se pare că a fost, chiar și pe domeniul public partea cea mai ușoară. Am fost mai stresat de lucrul cu actorii. Oricum, sună banal dar e foarte adevărat: nu este deloc ușor să faci film, nici în Iran, dar nici în altă parte a lumii nu cred că ar fi mai ușor.

Câinele tău leagă mai multe episoade disparate, care mie mi-au lăsat impresia unor scurtmetraje, cel puțin după rigorile minimalismului, de sine stătătoare. Cum ți-a venit ideea filmului?

Am pornit de la o idee de scurtmetraj și apoi am legat momente

diferite, filmate cu pauze, uneori mai mari, alteori mai mici între ele. Asta a fost metoda de lucru.

Majoritatea filmelor iraniene care fac valuri prin festivaluri vin la pachet cu mistere și interdicții. Sunt filme pe care le văd oameni de pretutindeni de prin lume, dar care în Iran nu sunt distribuite în cinematografe. Care este situația reală? Spre exemplu, Paat a trecut de cenzura oficială?

Nu, *Paat* nu se va difuza la cinema în Iran. Nici *Fish and Cat* nu are drept de proiecție. Și nu sunt singurele filme pe care le proiectează și premiază festivalurile și le văd străinii, dar care nu sunt difuzate nici măcar pe DVD la noi în țară. După ultimele alegeri situația s-a schimbat puțin în bine. E mai ușor să filmezi. Mai puține interdicții, mai puține presiuni pe durata filmărilor. Dar după ce-ai făcut filmul, ai același blocaj la distribuție. Ce poți face? Îl arăți la rude și la prieteni. În privat, nu într-un cinema. Mai mult de atât nu ai cum. Și sper că lucrurile se

vor schimba în bine. Până la urmă ai mulți regizori care sunt în situația asta. Anul trecut au fost făcute 15 filme care nu au drept de difuzare. Ce încearcă să schimbe tinerii cinești din Iran este perspectiva asupra cinemaului pe care o au spectatorii în general... și odată cu ea cenzura. Uite, eu încă sper că *Paat* va primi dreptul de proiecție. Măcar în câteva cinematouri, măcar pe DVD.

Deci la ce filme se uită oamenii în Iran?

Majoritatea s-ar uita la film ca cele de la Hollywood. Evident tineretul.

Apropos, tu la ce filme te uiți? Ai regizori favoriți, cinematografi

naționale pe care le preferi?

Mă uit la de toate. Uite Michael Haneke este un autor pe care îl respect și mi-a plăcut *Nebraska* lui Alexander Payne.

Ai un proiect pentru următorul tău film? Crezi că va rula în Iran?

Am o idee, dar situația este mai complicată. În primul rând pentru că va trebui să-l produc de unul singur. Sau cel puțin așa se pare în momentul ăsta. *Paat* nefiind încă distribuit nici în Iran, nici altundeva, producătorii sunt reticenți.

Interviu realizat de Cristi Mărculescu

Consiliul Județean Cluj

WIZZ wizzair.com

Aeroportul Internațional Avram Iancu Cluj

Zbor direct
Cluj-Napoca - Basel Mulhouse Freiburg
Începând cu data de: 25 iulie 2014
www.airportcluj.ro

Informații și rezervări online pe www.wizzair.com

TEETH OF THE SEA (UK) **CONCERT**

MIERCURI, 4 Iunie | ORA 22:00 | CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

THE LAST MAN

Live audiovisual interpretation of George Orwell's „1984”

The most adventurous psychedelic rock outfit in the UK. They are making some of the most exciting sounds since the Big Bang (NME)

BILETE PE BILETMASTER.RO

WWW.TIFF.RO

TV5MONDE la TIFF 2014

2ème PRIX TV5MONDE, RFI ROMÂNIA, INSTITUT FRANÇAIS DE ROUMANIE
DU JEUNE JURY FRANCOPHONE

TV5MONDE
CANALUL CULTURAL FRANCOFON MONDIAL

rfi ROMÂNIA

INSTITUT FRANÇAIS ROMÂNIE

TIFF.13
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 31.05-08.06.2014
www.tiff.ro

Călăuzitor
CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR
[ctrl+n]

**TRANSILVANIA
TALENT LAB**

MASTERCLASS-URI
INTRARE LIBERĂ
NAPOCA 15

Luni,
2 iunie,
ora 10.00

**NIK
POWELL**

SCENARISTICĂ

Unul dintre cei mai renumiți și influenți producători din Marea Britanie, directorul National Film and Television School, vice-președinte în consiliul Academiei Europene de Film, Președinte al comitetului de film și membru al board-ului BAFTA. În anii 70, a înființat celebra casă de discuri Virgin Records, apoi, un deceniu mai târziu, Palace Productions, producând zeci de filme, printre care și Company of Wolves și Crying Game, de Neil Jordan, multi-nominalizat la Oscar. Cu compania sa Scala Productions a produs filme precum Fever Pitch, The Neon Bible, Ladies in Lavender sau Calendar Girls.

TFFF

Transilvania Film Festival Fund: The Finalists

Here are the three finalists of the first edition of Transilvania Film Festival Fund, an initiative of TFFF to discover and support new film talents, both in feature and documentary projects.

Fifteen Zero Thirty Three

Directing and Editing: Iulia Matei (Cluj-Napoca)
Producers: Ioana Lascăr, Iulia Matei
Production – UBB, Cluj-Napoca
Duration – 75 minute
Format – HD color
Total budget – 35.417 Euro

Synopsis: Rodnei Mountains National Park, altitude 1785m. In a glacial cauldron, close to the Pietrosu peak (2303m) lays the Iezer weather station. Tiucu (Istrate Danci) is 45 years old, a short and slender man that, contrary to his appearance, possesses a rare physical strength and work drive. The love for Pietrosu, which he himself is unable to explain, has been keeping him as a meteorologist at the station for 24 years, for two weeks of every month. That is the length of a work shift there, but for Tiucu the work place and the job itself become a matter of joy; the bond between him and the mountain developed almost like a love relationship, where even the riskiest of situations become part of the domestic life and of attempting to understand the mystery of the space. The documentary follows his story for the duration of four seasons, where the symbiosis between man and nature represents the core of the narrative. Starting from the unusual rhythms of an ascetic life led on the mountain, in a space of scientific study, the film serves up for reflection the manner in which the work place becomes a second home.

Verdict: Conceived as an observational documentary (five months of documentation and prospection and six sessions of filming – November, January, March, May, July and September) with static images and without the intervention of a narratorial voice, *Fifteen Zero Thirty Three* promises greatly to become one of the most ambitious films of this kind made in Romania, in league with Raymond Depardon's *La vie moderne* and Michelangelo Frammartino's *La quattro volte*. A task that is far from easy, but certainly not impossible.

Compatibilities

Directing: Alexandru Căpătoiu
Producers: Rodica Domițeanu
Production – Babirusa Film
Duration – 20 minute (approx.)
Format – HD color
Total budget – 7.450 Euro

Synopsis: A group of young college graduates are on vacation in a villa in Brașov. Carried away, Ioana has a fling with Andrei. Although the attraction is as obvious as possible (especially as far as Andrei is concerned, as he is convinced this is the beginning of an authentic relationship), there seems to be little possibility for a common future for the two, as Ioana already has a boyfriend at home, Alex, who decides to make her a surprise visit...

Verdict: A subtle story about growing up, *Compatibilities* is based on a short-film script selected and developed within the

Transilvania TalentLab 2013 film workshop. The director/writer decides to approach the issue of the love triangle in a manner that is, let's say, less traditional, the focus being solely on the actual moment of committing the act of infidelity, without insisting too much (small non-verbal clues and vague hints) on the events that lead to this moment and stopping the story before the characters get a chance to be confronted with the consequences that, without doubt, this act will bring about sooner or later. This choice made by the director on the level of narration is sustained on a structural level by the breaking of the story in two: after a first part filled with life and energy, in which the secondary characters talk ceaselessly and are apparently without a care in the world, the second part brings about a radical change in tone, the bedroom scene becoming quite daunting, saturated with tense silences and guilty whispers. An authentic *coming-of-age* in which the passing from one stage of life to the other happens, basically, in real time, right under the viewers' eyes.

Opening

Directing: Cristina Groșan
Producers: Dora Nedeczky, Ada Solomon
Production – Mindwax & Hi-Film Productions
Duration – 20 minute (approx.)
Format – HD color
Total budget – 40.000 Euro

Synopsis: Women from Eastern Europe meet their clients online, in a video chat studio. While the models pose in front of the camera, an operator chats with the clients. Online, the two are one and the same person: the very hot Mirage. *Opening* tells the story of the operator named Gabi, a transsexual amidst the process of becoming a woman. Once he falls for one of the clients that he meets online, Gabi would do anything to be identified and accepted as a woman. The only problem is that the image the client sees on screen belongs to someone else.

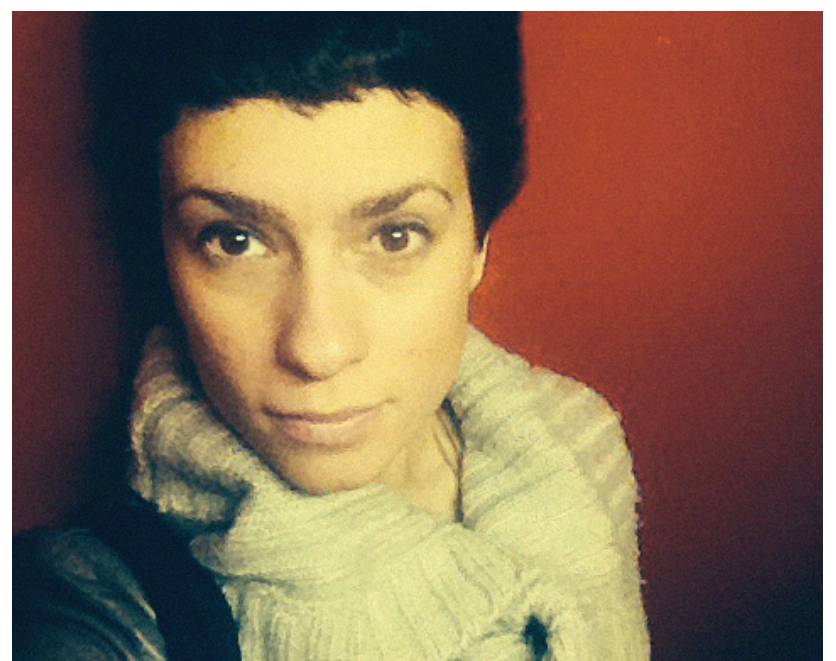
Verdict: The script for the fictional short film *Opening*, developed within the European Short Pitch programmer under the guidance of Răzvan Rădulescu, received a pre-production grant from FilmJus and

Iulia Matei

Alexandru Căpătoiu

Cristina Groșan

was nominated for the 2014 Film Prize for International Cooperation offered by the Robert Bosch Foundation. The film has the complicated mission of confronting local audiences that are predominantly ultra-traditionalistic with a taboo subject: the objectifying of women (taken to extremes in the case of video chat workers) in contemporary society, illustrated via the trials and tribulations of a character that desperately desires to become a woman as well. The entire story develops between the four walls of the studio that hosts the

video chat – thus, the spectators are forced to remain by the protagonist and the secondary characters, as any attempt at distancing themselves would basically mean the crossing on the other side of the monitor, moment in which one would simply find oneself back to the starting point, that of the watcher. Seeing how there is no escape from between the four walls, the confronting of the audiences with this delicate subject matter is just a matter of time.

Codruța Crețulescu

Program Film Warehouse

THURSDAY, 5TH JUNE

20:30
Special event Film Warehouse
sequences out of Cinema, mon amour (work-in-progress)
21:45
The Rep
d. Morgan White (Canada)

FRIDAY, 6TH JUNE

21:45
Cinema at the End
d. Meritxell Soler and Julián Vázquez (Spain-Argentina)
Small-Town Movie
d. Arthur Balint (short film, Hungary)

SATURDAY, 7TH JUNE

21:45
The Last Projectionist
d. Thomas Lowes (United Kingdom)

HOW DO YOU GET TO THE FILM WAREHOUSE?

* A shuttle service for the Film Warehouse will be available during the screening days – 31st May, 1st June, 5th June, 6th June and 7th June. The busses will circulate between 20.00 and 21.30, leaving from Unirii Square every 15 minutes, returning to the city center from the Maiakovski street, no. 31-35.

InterogaTIFF – Competition

Noaz Desh, the director of *White Shadow*

Complete artist Noaz Desh is the filmmaker behind *White Shadow*, a visually rich and emotional film about a Tanzanian boy caught in the *muti* albino organ harvesting conflict.

Have you ever been to Transylvania or Romania before?

I've been to Romania before. I collaborated on music for a documentary here seven months ago, so I spent some time in Bucharest, but I've never been to Transylvania.

Did you have any expectations about Transylvania?

Expectations, no. No expectations, but curiosity. It's a place I've always wanted to see because it's embedded in the history of fiction. It's a place everybody knows. When you come here for the first time, it completes an image. The image fits. It was very beautiful when we landed because the plane went below the clouds and flew low for ten minutes and you can really "eat" the landscape like out of a virtual yoghurt commercial. You could imagine the plane having, instead

of wheels, two spoons coming out of its wings and feeding the people inside the plane because the landscape is so delicious.

Do you have any expectations about your film's reception by the TIFF audience?

Well, I try not to decide for people. I've met people on the street. I hope they are the same people that are going to come to the movie. It's all I can hope for. And the film is an experience and I am very curious about people's reactions and questions. I am here to answer questions. Movies should be about asking questions.

Your film raises some questions especially when you think of the very controversial topic. Why did you choose this topic?

I didn't choose the topic. The topic chose me. You wind up working for

an idea that decided that you're its employee. Our movie started from a workshop taught there and it expanded from teaching how to make a short film into taking the people that were interested in making film, training them to be our crew and actors. It was a collaborative experience. Collaboration with the local community is the only way to ensure that what you are doing is true to their experience, to their way of telling it. You need to involve them in all the stages of the making, which is what we did. We brought the whole village in and convinced them to participate. The whole thing is about facilitating an idea that needs to happen.

What did the locals think about the choice of topic?

I am very happy to say that Hamisi Bazili who plays the protagonist and James Gayo who plays his uncle Kosmos are flying to Detroit to show the movie and talk about it in Cinetopia Film Festival in Michigan. We got a lot of support from the community. We will premiere the movie in Tanzania in two weeks in the Zanzibar Film Festival where it's going to be one of the main movies they will show.

Do you think it will help raise global awareness about such practices in Africa?

If that's a side effect of the movie, I'll be glad about it, but that's not the main intention. The intention is to tell the story of a character.

It's not an issue film, it's a character film. If you serve the process well, there will be by-products and one of them might be this. It's already been a positive influence on the crew because we were able to send them some equipment and now they're doing their own films so if anything, we made the film with very little help, very low budget but with all the participation of the local community, with all the spirit of "doing". It was very contagious and the great people there did it well and I hope they keep doing it. I can't wait to see other films coming out, their own stories, because now they've seen it's not so complicated.

You were careful to just hint at violence in your film and not actually show it all the time. Most films are not that careful.

It was the choice dictated by the way you should treat your characters. I felt that if you become too graphic, you take away from the emotional impact. It becomes more about the film-maker and less about the character. It's enough to know that the violence is there.

Do you have any other future projects?

Yes, but it's a sensitive topic. Movies are a form of expression. If you're lucky you can do everything together, but it's also great to be able to sometimes commit to separate elements and I very often work on my friends' films and either do a second unit, or help with the sound track. I am very happy to be involved in any creative process as long as it's something I love.

Interview by Radu Meza

BenQ Partener Tehnic TIFF 2014
FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FILM TRANSILVANIA

CADOU
ochelari 3D Activi
BenQ.ro

W1500 W1300 W1400

BenQ îți oferă cele mai performante proiectoare pentru acasă!

Cu proiectoarele BenQ te bucuri de aceeași calitate a proiecțiilor din cinema, chiar la tine acasă. Fie că vrei să urmărești un film în format 3D, fie că vrei să te bucuri de calitatea Full HD, ești captivat de imagini clare și profunde, care redau în mod autentic culorile.

5GHz Wireless FullHD
3D Full HD 1080p
Conversie 2D > 3D
Lens Shift

Frame Interpolation
Zoom mare 1.6x
Difuzoare interne SRS 10W

BenQ
Enjoyment Matters

Midnight Delirium

Șaorma cu de toate a plăcerilor cinematografice vinovate

Fenomenul cinematografic al așa-numitelor *midnight movies* începea prin America anilor '70, împrumutând din televiziune practica programării după miezul nopții a unor filme de serie Z, preponderent din zona horror, SF și fantasy, adesea ridicole. De la *The Rocky Horror Picture Show* la *Donnie Darko*, o serie întregă de filme ciudate, absurde, sângeroase sau *camp* (atât de proaste încât sunt bune), unele devenite cult clasice, s-au transformat în plăceri vinovate regulate pentru un public de nișă, din cinematografele marilor orașe vestice și asiatice. Noua secțiune a TIFF-ului include: o ciudățenie japoneză, o invazie de zombi, o grotă cu canibali, niște exorcizări și câțiva sataniști, iar, în cele din urmă, preferatul personal de anul acesta – o răzbunare post-reîncarnare.

HK: *Supererou interzis* este o sensibilă poveste despre maturizare, căutarea identității și prima dragoste. Kyosuke, fiul unui polițist masochist și a unei dominatrix, e doar un adolescent timid, absolut normal, cu ceva talent la arte marțiale, până

când se-ndrăgostește de o nouă colegă de clasă și este pus într-o situație limită. Descoperă că, dacă și pune chiloți (neapărat purtați) de femei pe față, se poate transforma într-un cvasi-învincibil pervers mascat (care poartă *mankini* și ciorapi de plasă), maestru al tehnicii prohabului îndesat în nas – cea mai spectaculoasă lovitură nonletală văzută vreodată în vreun film. Urmează criza identitară clasică a supereroului mascat, dublată de in-triga amoroasă.

Mahalaua înfruntă zombi e o satiră socială subtilă despre procesul de gentrificare prin care trec cartierele rezidențiale sărace din marile orașe ce și-au format culturi aparte (recte East End), iar acum sunt înlocuite de proiecte imobiliare noi, văzute ca fiind mai profitabile – centre de afaceri și de cumpărături. În timpul unor lucrări de construcție ce vor dezafecta o întreagă zonă rezidențială, inclusiv un azil de bătrâni, câțiva muncitori sapă până dau de zombi și epidemia începe din inima răului – de la constructorii corupți și hrăpăreți. Personajele principale sunt doi frați,

rămăși orfani de mici, care vor să salveze de la demolare azilul de bătrâni din cartier unde este internat bunicul lor, în singurul mod posibil, adică jefuind o bancă. Urmează o întreagă nebunie cu puști, pistoale și foarfece de vie. Metafora nu e deloc complexă: oamenii cu-adevărat vii, care sunt capabili de sensibilitate autentică, sunt în pericol de a fi înlocuiți de impostura cărnii conduse de foamea de carne, morții vii din centre de afaceri și malluri.

Stăpânul întunericii e o parabolă cinematografică despre adevăr și zvon, despre mit și ficțiune, despre răul necesar și răul antisocial. Folosește ca punct de pornire o veche legendă scoțiană despre o familie incestuoasă de canibali care locuiau într-o grotă acum vreo 500 de ani și atacau drumeții în toiul nopții, îi jefuiau, îi violau și-i mâncau. În zilele noastre, un jurnalist cam antipatic (o freză ambulantă cu 46 de dinți care vorbește în-continuu despre obligațiile către cetățeni și adevăr) pune presiuni asupra unui polițist relativ simpat, dar cam sictirit, să rezolve o serie de dispariții recente. Între

HK: Supererou interzis

timp, un maniac într-un costum de sudură vintage tranșează oameni într-o grotă ajutat de doi diformi îmbrăcați cu hanorace cu glugă. *Asmodexia* e în primul rând un cuvânt inventat (de către regizorul filmului). E o boală imaginară, iar filmul urmărește tocmai să redea viziunea unei lumi, închipuit bolnave, în care un exorcist și nepoata lui umblă, aparent într-o călătorie inițiată, de la un caz de posesie demonică la altul. Sataniștii și persoanele posedate nu sunt altceva decât reflexii cinematografice ale nemulțumirii unora dintre noi față de lumea în care trăim, în lipsa capacității de a o cunoaște, a o înțelege și a o aprecia ca atare – boala închipuită a contemporaneității. *Musca*, o comedie Telugu savuroasă despre dragoste, metempsihoză și răzbunare reușește să îmbine divertismentul specific industriei Bollywoodiene cu o critică amară

a nedreptății și inegalității sociale. Nanni, un băiat sărac, dar inventiv și oarecum simpat, o iubește pe Bindhu – o ONG-istă pasionată de micro-artă. Sudeep e un bogătan mafiot-corporatist care are impresia că totul i se cuvine și poate să cucerească orice femeie. Îl omoară pe Nanni doar ca s-o vrăjească pe Bindhu, dar băiatul renaște ca muscă (pentru că, în cinematografia indiană, reîncarnarea e un dispozitiv narativ deloc neobișnuit după cum știm deja din *Om Shanti Om*) și-i pune toate resursele (puține, ce-i drept) în slujba unei crunte și de nestăvilit răzbunări. Filmele vor rula ca midnight movies de luni până vineri la cinema și ca maraton cinematografic în ultima zi a festivalului, pentru cei care vor să păstreze cele mai mari delicii pe final.

Radu Meza

Umbre

Umbre și umbrele la Cluj

Pionier

Amul acesta n-or da chiar toți dracii sau vârcolacii sau moroii în noi, dar de palpatat ne palpitează inima, sufletul și multe alte lucruri despre care nu bănuim că pot palpa (organe atât interne cât și externe), toate-n secțiunea Umbre – secțiune care se lăfăie în *thrillere* cu polițiști, filme cu exploratori, necrofilie, halucinații și, printre toate astea, chiar și-un musical. Iată câteva din filmele din secțiune: *iNumber Number* e unul dintre cele mai surprinzătoare filme din TIFF-ul de anul acesta. Fără a da prea multe din casă, e sud-african și e un fel de *Reservoir Dogs* filtrat prin benzi desenate violente și alerte. Dacă trebuie să alegeți un film cu jafuri din ultimii câțiva ani buni, să faceți bine să-l alegeți pe acesta.

Noaptea de după se autorecomandă prin însuși regizorul său: Fruit Chan și prin însăși premisa-i de o spumoasă comedie/epidemie: un autobuz plin de personaje care mai de care mai strident colorat, un amalgam copleșitor de cultură pop (de la Candy Crush, la Mourinho, la cea mai stranie și anecdotală versiune a *Major Tom*) și un tunel misterios la al cărui capăt se întâmplă ceva. Acel ceva fiind că nu mai există nimeni pe Pământ, șleahă din autobuz rămânând singurii supraviețuitori. Următoarele două filme aduc în prim plan exploratorii: unii-n sus și alții-n jos. *Pionier*, al norvegianului Erik Skjoldbjærg, e filmul cu exploratorii în jos, adică în adâncimile și scufunzimile Mării Nordului unde, o trupă de scafandrii se împotmolec

într-un thriller conspiraționist bazat pe un fapt real. Vizual, e hiper-instagramat, totul e filtrat prin respectiva perioadă, iar scenele subacvatice l-ar face pe James Cameron să se extazieze. Al doilea film cu exploratori este *Europa Report*, al ecuatorianului Sebastián Cordero. Spre deosebire de *Pionier*, exploratorii de aici se duc în sus, spre Europa, una din lunile lui Jupiter. *Found footage S.F.* cu Anamaria Marinca în spațiu chiar n-ați mai văzut, deci trebuie bifat. Mai ales că e unul dintre foarte puținele exemple realmente elegante ale acestui subgen. Plus că nu e des afectat de răgetele și urletele personajelor.

De la exploratori, ne vâram într-un orașel rupt din perioada în care Tim Burton nu uitase ce e ala cinema. Și anume *Patch Town*, orașelul în care totul e varză (la propriu, se consumă incredibil de multe lucruri din varză procesată). Orașelul are ca industrie de bază producerea de jucării, recte păpuși care sunt de fapt copii care se nasc din verze, totul sub intensa domnie a unui veritabil Torquemada al verzei. Pentru că... de ce nu? Cu estetică retro-chic pe alocuri, e un muzical cu potențial imens de a deveni *cult*.

Dacă muzicalurile nu vi-s pe gust (ceea ce e de neimaginat), atunci poate o psihoză vă e mai propice. *Inamicul*, al lui Denis Villeneuve e aproape inclassificabil: e un thriller cu doppelganger, un film ce superează atmosfera și paranoia prin toate orificiile, e cu Jake Gyllenhaall într-un fantastic rol dublu și, ca

să fie psihoza psihoză, e bazat pe romanul „O Homem Duplicado” al lui José Saramago. Dacă vă e frică de păianjeni așa cum mi-e mie de fluturi, mai bine evitați.

Ca să citez din *Brazil*, „aveți chef de un pic de necrofilie, hm”? Pentru că *Dragoste după moarte* vă va satisface plăcerile cu a sa poveste de dragoste despre un tip deprimat, fascinat de moarte (și de cum se moare), ce se autoclasifică drept o ființă umană defectă. Dacă nu, puteți oricând să vă pierdeți lejer mințile la tulburătorul experiment, *Masca nebuniei*, un colaj cu Boris Karloff în rolul a 170 de personaje, toate din întreaga sa carieră de cinema. Tot tulburător e și *Povestea morții mele* al catalanului Albert Serra, film în care Casanova mănâncă foarte mult și apoi se întâlnește cu una din cele mai atipice variante de Dracula din memoria recentă. Dacă nu vă va intriga atmosfera de epocă și nici stilul vizual și unele decizii regizorale (e un fel de *Boutonnat + Pasolini*), sigur nu veți rămâne imuabili la *sune-tul* acestui film: fiecare înghițitură,

fiecare bobită spartă între dinți, fiecare zeamă ce se scurge pe esofag, toate sunt ultra-amplificate. Pentru ceva mai aproape de suflet și mai în zona fanteziei, *Vulpea și Ratonul* e ideal: pornind de la vechea fabulă japoneză despre vulpea și tanuki-ul (un raton aproximativ) ce s-au întrecut și transformat în oameni, filmul propune o rearanjare urbană a fabulei și o poveste despre un CEO ce încearcă să se sinucidă și ajunge internat într-un centru de oameni afectați psihic. Ce-i rămâne de făcut e să-și găsească fericirea și să-și descopere, desigur, adevărata natură. Revenind la thriller-ele cu polițiști, Împușcături în sezonul ploios e unul din rarele filme indiene care nu țin aproximativ 45 de ore și în care nu se cântă la fiecare 29 de secunde. Acest inedit thriller (care-i de fapt un fel de triptic) cu multă, dar multă ploaie (uneori chiar la r-lanti, cum se cuvine), se desfășoară în trista și mizera Indie, străbătută de corupție și violență.

Cătălin Mesaru

■ Dacă ți-a plăcut...nu rata!

- Dacă vreți să știți de ce există *A Field In England*, vedeți *Marketa Lazarova*.
- Dacă v-a plăcut *The Thin Blue Line* al lui Errol Morris, vedeți *Normalizare*.
- Dacă vă place Johnny Bravo, vedeți *Freză Nasoală*.
- Dacă vă place David Bowie, vedeți *Noaptea de după*.
- Dacă v-au plăcut westernurile spaghetti și vreți un western-mămăligă, vedeți *Profetul, aurul și ardelenii*.
- Dacă sunteți *fashion*, vedeți *Yves Saint Laurent*.

mo**TIFF** de
#livrarespeciala

TNT Express Romania

TIFF.13
Transilvania International
Film Festival (11-14 iunie 2014)

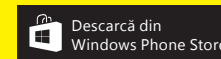
Raiffeisen BANK
Reușim împreună.

Trăiește Viața fără CAȘH și prinde
rolul principal în cele mai tari experiențe!
www.viaatafaracash.ro

Scanează imaginea cu aplicația Layar și vezi cum poți prinde rolul principal în experiențe de neuitat!

Descarcă aplicația Layar

**Fii actorul principal
din propriul selfie!**

Fă-ți un #selfieTIFF cu unul din materialele evenimentului, ca să ne dovedești că ai fost acolo. Încarcă poza public pe Facebook utilizând hashtag-ul de mai sus și poți câștiga un Samsung Galaxy S5!

Bringing the
best new films
from Germany
to the world...

**german
films**

Must See

Urmează-mi vocea

Huseyin Karabey se joacă de-a povestea. Undeva într-un sat kurd de prin munții Turciei, o bătrână și nepoțica pornesc într-o expediție ca să găsească o armă. Singurul mod de a-l scoate pe fiu/tată din închisoare necesită predarea unei arme la comisaritul militar turc. Altfel iubitul lor Temo va rămâne închis, alături de ceilalți bărbați kurzi arestați pentru posesia unor arme inexistente. Dincolo de munți (filmați ca pentru vederi și panorame bucolice) sunt alți kurzi, care le-ar ajuta pe cele două, dar sunt și ei lipsiți de arme de foc. Pe lângă toate contextele și pretextele politizate, *Come to my Voice* funcționează excelent ca cinema vizual și ca metanarațiune extrasă din filonul aproximativ balcanic al poveștilor și legendelor

orale și cântate despre absurduri și nedreptăți. Cei trei barzi locali orbi sunt sursă și, de la un punct încolo, protagoniști într-un melanj de mituri, patetisme și realisme pe

care regizorul (responsabil și de *My Marlon & Brando*) le mixează cu talent și lejeritate.

Cristi Mărculescu

Ochi pentru ochi

Lecții de armonie

Regizorul Emir Baigazin a surprins întreaga lume la Festivalul Internațional de Film de la Berlin anul trecut cu al său debut *Harmony Lessons*, o poveste despre cinste și răzbunare venită din îndepărtatul Kazahstan. Artist plastic, Baigazin, împreună cu directorul său de imagine Aziz

Zhambakiyev (Ursul de Argint la Berlin 2013) și-a construit minuțios, aproape matematic fiecare cadru, fiecare pas al scenariului semnat tot de el. Straturile de realitate, de metaforă, de acțiune primitivă se suprapun și se împletesc cu eleganță inteligentă și subtilitate estetică. Cadrele rafinat construite descriu

o lume într-o dizarmonie morală pe care nici violența nu reușește să o pună înapoi pe făgașul potrivit. Timur Aidarbekov, interpretul tânărului Aslan, este desprins el însuși din aceea lume a violenței, fiind crescut la orfelinat. El e capabil atât să ucidă curat și kosher o oaie, retezându-i gâtul, cât și să iubească discret, și să se răzbune pe cel care teroriza școala întreagă, încă și mai discret.

Ada-Maria Ichim

Ce se întâmplă, documentarul?

Pine Ridge

Ce se întâmplă când stilistica rece a școlii de film daneze explorează ce a mai rămas din legendele cu indieni? Răspunsul este un documentar neliniștitor, *Pine Ridge*, regia Anna Eborn. Timp de o vară, Eborn i-a urmărit pe Bert Lee, Cassandra Warrior, Daniel

Runs Close, Kassel Sky Little, Vanessa Piper, Lance Red Cloud, care nu sunt niște vajnici călăreți ai periei, stăpâni ai cailor sălbatici, ci niște adolescenți în pragul maturității, cu cozi lungi, împletite pe spate, cu ochii adesea pierduți undeva în interior, care își caută locul și rostul

sub norii înalți ai Americii. Camera lui Nadim Carlsen, fluidă, intimă, constant ținută în mână, transformă spațiile largi din care sunt eliminate nu doar cerul, dar și culoarea, într-o vastă închisoare a lipsei de orizont. Cu toate acestea, microportretele copiilor rezervației de amerindieni din Pine Ridge, South Dakota, USA, filmate la prim-plan, mărturisirile lor candidă despre cine sunt și ce și-ar dori să devină cuceresc prin simplitate, onestitate și... lipsă de realism. Eborn folosește o tehnică a portretului în care camera stă fixă pe personaj, iar din *off* i se aude povestirea, făcându-te părtaș la gândurile celui pe care îl privești, precum și la suspendarea sa eternă într-un alt timp și alt spațiu. Secțiunea este prezentată de HBO.

Ada-Maria Ichim

Competiție

Orbire

Oromancieră oarbă. Un soț infidel. O ficțiune care începe să mănânce din realitate. *Blind* este un film de debut semnat de Eskil Vogt. Care oricât de debutant ar fi în regie, vă este deja cunoscut datorită unor *coup de coeur*uri deja clasicizate de la TIFF. Vogt a scris scenariile pentru *Reprise* și *Oslo, 31 august*. Ca debutant și competitor pentru Trofeul Transilvania 2014, Eskil Vogt reia pe cont propriu rețeta de melodramă romantică și haotică din *Reprise*. Ingrid, femeie oarbă și plicitistă, își caută un scop și o refulare pentru frustrările

maritale, scriind o ficțiune despre o altă femeie, care, orbită subit, trebuie să lupte pentru un amor sincer și accidental și să-și accepte handicapul. Cum emoțiile l-au preocupat în mod constant pe autor, *Blind* pune accente pe dorințe și frustrări și mai ales pe modul în care, uneori, singura împlinire afectivă a unui personaj poate fi înfăptuită doar în teritoriul fictiv. Un film de amor complicat și sensibil, care citează ocazional din revistele de *alta moda* (*haute couture*).

Cristi Mărculescu

Stockholm

Când ostatica se îndrăgostește de agresor, sau cel puțin dezvoltă empatii și simpatii față de persoana ce o ține captivă, fenomenul se numește Sindromul Stockholm. Un băiat vede o fată la o petrecere și îi marturisește, spre profunzimea ei indiferență, că tocmai a trecut pe lângă ea și s-a îndrăgostit. Cum fata pleacă, tipul o urmărește pe străzi încercând să fie amuzant și nu dubios, dar fără să cedeze vreun moment, până când o convinge pe fata nedoritoare să vină la el în scară, la el în lift, la el în casă și, într-un final apoteotic, la el în camera. Următoarea zi, raporturile

se schimbă considerabil, așa cum fata tot suspecta. Un film în două personaje ținut cu ritm și inteligență de regizor, care manipulează nu numai două personaje ci și două genuri de cinema diferite, pe care le tot pune să se lupte între ele pe măsură ce imaginea în sine se adaptează și vibrează în funcție de încotro merg lucrurile. Iar lucrurile merg într-o direcție atât de neașteptată și contrastantă cu prima jumătate, încât *Stockholm* își poate rezerva liniștit un loc de onoare între filmele în doi cu adevărat memorabile.

Cătălin Moise

Focus Cehia

Dincolo de Miloš Forman

Dacă e Cehia, e Miloš Forman. Sau e și Miloš Forman, pentru că focusul asupra cinema-ului cehesc mai include o groază de filme (în mare parte noi), cele mai multe filme de gen și de public (comedii și drame). *Balul pompierilor* e filmul care i-a adus lui Forman un șut până-n America, asta după ce rușii veniți pe tancuri au decis că filmul nu poate fi proiectat „niciodată” în cinematografe. E desigur o parodie la adresa statului, o salată libertină despre absurdul comisiilor și structurilor, despre comicul relațiilor de putere, despre abuz și femei cam dezbrăcate. E desigur un film gravat în toate colecțiile Criterion și deci trebuie

văzut și numai pentru pedigree. *Revenirea* e o comedie de largă circulație despre o trupă rock din anii '60-'70, care se reunește în prezent pentru un turneu aniversar din care toți speră să scoată un zlot sau doi. Liderul trupei e un manager falit de studio de înregistrări, pe când ceilalți membri au ajuns profesori de muzică pe la sate. Se râde local (glume despre comunism și partea asta de Europă), dar se rezonază global la *Revenirea*, mai ales când vine vorba despre cum se poate vinde trecutul drept cool, sport cu care se îndeletnicește maghernița consumistă a momentului.

Rugul aprins e o treabă mai sobră,

Teroriști de catifea

o dramă a martirului anticomunist. Așadar un student idealist își dă foc la momentul 1969 pentru a ridica problema comunismului. Familia lui e luată la întrebări de ruși, iar o avocată, și ea un pic idealistă (și cu un alt tip de foc după ea), se angajează să salveze rudele studentului-torță de la represalii, dar și să se asigure că memoria martirului nu va fi rapid înecat în propagandă cu tractoare voioase și eficiente.

Teroriști de catifea e un documentar cu destul de multe (și delectabile) momente de ficțiune despre trei dizidenți anticomuniști și despre viețile lor din prezent. Șocant, aceștia nu-și petrec zilele cerând pensii mai mari sau candidând la funcții în stat, ci continuând un stil de viață relativ haiducesc și jucându-se cu explozibili. Nu e atât un alt documentar despre viața în totalitarism, cât trei studii de personaj, din fericire toate trei memorabile. Primul încearcă să seducă femeii aruncând în aer chestii în apă, al doilea își învață fiul cum să facă bombe artizanale și al treilea antrenează o tipă cu probleme în arta zen a terorismului de amator.

Păsări de noapte e tot documentar, despre oameni care lucrează noaptea. Da, sunt și prostituate și muncitori care assemblează mașini de jocuri cu fise, cum era și de așteptat. Tranzitul uman e mai redus, dar cu-

Luna de miere

lorile umanității sunt poate chiar și mai tari decât pe timp de zi. Disperare, scăpare, indiferență, singurătate și speranță transpar din toți liliicii și bufnițele de Praga.

Povestea Domnului Dragoste e de fapt despre un Domn Problema, anume un schizofrenic care locuiește la sat cu o bunică invalidă. Pasiunea lui Jiri e să filmeze evenimente din sat (cafteli rurale au și cehii, deci) și să interacționeze pe internet cu fanii. Ghid practic pentru vloggerii în devenire.

DK este posibil „calul întunecat” al focusului și printre surprizele ciudat-plăcute ale festivalului. Un documentar despre un arhitect, mort tânăr, cu o biografie foarte interesantă, cuprinzând proiecte vizionare, adesea refuzate, lucrat semiclandestin în Londra și înființat trupă

rock peste noapte. David Kopecky a trăit la marginea unei existențe formal „normale”, dar intransigent de devotată idealurilor sale creative și personale. S-a născut talent, a murit speranță și poate e mai bine așa.

Luna de miere poate fi cam de fiere, mai ales pentru mireasa Tereza, care în ziua nunții se trezește cu un invitat neașteptat și cam foarte sinistru la nuntă. Individul pretinde că a fost coleg de școală cu mirele, dar nimeni (inclusiv mirele) nu pare foarte convins de asta. Pe măsură ce nunta progresează, invitatul e tot mai sinistru, tensiunea tot mai mare și mizele tot mai apăsătoare. Dacă sunteți amatori de povești cu întorsături neașteptate, *Luna de miere* e de văzut.

Mark Racz

Focus Irlanda

Irlandezii și scandalurile lor

Cinema-ul irlandez, cam ca și fotbalul irlandez, era mai obișnuit să livreze actori (fotbaliști) industriei serioase (engleze) decât să producă ceva concludent pe cont propriu. Lucrurile s-au schimbat măcar în privința cinema-ului, ținând cont de sumedenia de filme venite din Irlanda în ultimii ani. Selecția din Focus Irlanda e una îndeajuns de densă pentru a vă face o idee corectă despre ce se întâmplă în Irlanda creativă în afara autogratulărilor de gen „i-am zămislit pe Bono și Damien Duff”. Da, e cu *The Troubles* și preoți catolici iuți la mână. *Bărbați mișto* (nu, nu e numele celui-lui Gică Popescu și MM) e o „comedie de drum” despre o petrecere a burlacilor. Un el relativ papă-lapte își adună niște pri-

teni pentru o drumeție înainte de nuntă, dar trebuie să-l tolereze și pe fratele miresei, un tip poreclit „The Machine”. Acesta din urmă e o combinație între Bear Grylls, Mircea Badea și Lulu (personaj stradal și legendar din Cluj) și e îndeajuns de excentric pentru a provoca schimbări în celelalte personaje (un cuplu gay, un programator falit, un academic sonat). Să fie un film chiar mai șod decât *Selfie*?

Ce-a făcut Richard e o poveste despre moravuri, dreptate și lege și despre cum toate astea se măsoară altfel dacă ești bogătan. Richard e un pui de baștan din Pipera Dublinului, care-și împarte timpul între a arăta bine și a arăta și mai bine cu ochelari de soare. E un băiat de treabă și centrul universului de bogătani și

Bărbați mișto

parveniți din școală. Îi cade dragă o tânără mieroasă, dar e cu ghinion pentru că și un băiat mai *working class* o place și are și succes la ea. Ce face Richard e de văzut și mai ales de contemplant mecanisme vinei și a iertării când trăiești în puf.

Good Vibrations e comedia-serioasă-de-epocă în care irlandezii se uită tragicomic la Belfastul anilor '70 și fac dintr-o perioadă turbure totuși, o sursă de optimism pentru „condiția umană”. Un tip cam prea neimplicat politic (motiv pentru care e bine șifonat de partizani) decide să deschidă un magazin de discuri pe o stradă aproape complet bombardată. Planul inițial e să pompeze raggae în localnicii cam prea înverșunați, dar fondul local se pretează mult mai bine la punk-rock, așa că magazinul și patronul devin promotorii libertății și frăției prin distors de chitară și teniși ruptți, punând umărul serios la dezvoltarea industriei muzicale britanice. Apare și Dylan Moran, deci și numai pentru atât merită mers la cinema. *Calvarul* (regizat de fratele tipului responsabil pentru *In Bruges* și *Seven Psychopaths*) e printre succesele de box-office ale anului, probabil pentru că are în rol principal un bărbat puros și supraponderal. Preotul satului e ales de un criminal anonim drept victimă aleatorie a răzbunării sale (fusesse îndesat sub sutană în copilărie). Popa primește o săptămână pentru a-și pune viața în ordine, dar proactiv prin har cum e, decide să investigheze problema și să-l găsească pe criminal (care poate fi doar un membru al congregației

locale). Dar nu doar sufletul lui trebuie salvat, ci și sufletele sătenilor - drogații și cei ce-și bat nevestele la colț de stradă. Nu e loc nici de mânuși, nici de bătut biserica pe umăr. Apare din nou Dylan Moran și ați putea foarte bine să continuați să credeți în coincidențe.

Cal e reverența TIFF pentru vremurile tulburate ale Irlandei și cinema-ul produs la cald în acea perioadă (filmul e din 1984). E povestea unui amor cum altfel decât damnat (sau oricum damnabil) dintre un membru IRA și nevasta unui polițist omorât cu ceva vreme înainte de IRA. De marcat cu pixul pentru cei cu interese mai adânci în probleme irlandeze.

Dragoste după moarte e adaptarea

pentru ecran a unui roman japonez, filmat în Irlanda cu mulți olandezi. Ian e un tip de 26 de ani care vrea să se sinucidă pentru că se consideră „o ființă umană defectă” (dacă asta ar fi criteriul...). Cum necum, recuperează cadavru unei tipe care s-a sinucis și își dă seama că viața poate fi totuși locuibilă și cochetă puțin cu cele necrofile. Dar oricărui tip ciudat îi e repartizată o tipă *goth*, în cazul acesta Naomi, care e (evident) suicidală și pe care Ian caută s-o țină în viață pe cât posibil. Filmuleț prețios și cochet, cu potențial de cult printre pasionații de ritualuri japoneze morbide (dacă a mai rămas cineva pe verticală).

Mark Racz

COMPANIA DE APĂ
SOMEȘ SA

APA ESTE VIAȚĂ, APA ESTE NATURĂ.
Compania de Apă Someș îmbrățișează valorile ecologice și prezintă proiecțiile ECO la ediția din 2014.

■ TIFF la cald

Patru întrebări pentru Olivier Rabourdin

Ai avut, până în acest moment, o carieră destul de eclectică. Ai lucrat la *Joan of Arc*, la blockbustere ca *Taken* și *Taken 2*. Ce te-a făcut să alegi *Băieții din Est* în mod special?

Mi-a plăcut scenariul. Atunci când l-am citit, am văzut că era o poveste frumoasă și complexă, cu un anumit grad de ambiguitate și ambivalență în relația bun-rău. Sunt acei copii violenți și periculoși? Sunt victime? Sunt un monstru când îl folosesc pe băiat ca pe un prostituat? Sunt un monstru că intru într-o relație cu el? Sunt un monstru atunci când decid să îl transform în fiul meu? Sau e și o poveste de dragoste foarte frumoasă? Complexitatea aceasta m-a atras în mod special.

L-am perceput și ca pe un *thriller* datorită acelei scene în care grupul fură din casa personajului tău. Cum te-a pregătit regizorul pentru acea scenă? Cum te-ai pregătit tu însuși?

La început era vorba de frică, asta a fost ușor deoarece era prima dată când îi cunoșteam pe acei băieți imigranți și mă și priveau într-un mod ciudat. S-a adeverit că erau niște băieți de treabă. Ideea e că, în film, la început mi-e frică și mă simt amenințat de ei deoarece șeful era foarte inteligent, înțelegea că putea să folosească legea franceză împotriva victimelor sale, așa că eram prins în capcană. Și mai e ceva – toți acești băieți tineri și frumoși în acel apartament mult prea mare. E absurd ca eu să trăiesc singur într-un loc atât de mare. Îți dai seama că sunt un individ singur, trist și deodată parcă-i Crăciunul, apartamentul e plin de tineri. Și mai e încă ceva: deposedarea în sine poate fi cumva euforică. E în casa mea, nu-mi trebuie toate acele lucruri. N-ai nevoie de ele, și le luăm, vom redecora.

A fost dificil să filmezi scenele intime cu Kirill?

Pentru el a fost dificil deoarece are 20 de ani și e și timid. A fost mult mai greu pentru el să fie gol. În Franța e destulă homofobie, dar nu ca în Rusia. Rusia e un stat al homofobiei. Era mult mai riscant pentru el, a fost mult mai curajos decât am fost eu. Pentru mine n-a fost mare lucru, pentru el da.

Cum îți se pare Clujul?

M-a fascinat. M-am tot plimbat prin oraș; sunt foarte curios. M-am dus prin restaurante, prin baruri etc., și am cunoscut foarte mulți tineri. Cluj pare a fi un oraș tânăr și plin de cultură. Poate și din cauza festivalului, dar e o atmosferă bună.

Interviu realizat de
Cătălin Mesaru

■ blog.tiff.ro

Tu ce film ai văzut prima dată pe marele ecran?

Alex a văzut *Ace Ventura* într-un cinema care nu mai există, și acum se visează cineast, cu săli pline peste tot... Asta pentru că, pe drum, s-a întâlnit cu TIFFul. Și speră. Citește povestea lui și multe altele din spatele ecranului, pe blog.tiff.ro.

■ TIFFie – Selfie-ul tău de la TIFF

Dacă ai reușit să te tragi în poză cu un regizor sau actor de la TIFF sau cu o personalitate a festivalului, la petreceri, la cinematografe, pe stradă, la cafenea, chiar dacă tu ești în prim-plan și el/ea doar în fundal, trimite-ne selfie-ul tău de la TIFF, și îl vom publica pe ultima pagină a AperiTIFului, la rubrica TIFF la cald. Trimite-ți TIFFie-ul pe adresa laura.popescu@tiff.ro.

TIFF salvează DEPOZITUL DE FILME

CLUJ - 100 DE ANI DE CINEMA (1914-2014)

Participă la campania de strângere de fonduri pentru a reda orașului DEPOZITUL DE FILME Pentru un cartier viu.

Str. Maiakovski 31-35. www.salvatimarelecran.ro

o inițiativă

un proiect

cu sprijinul

parteneri media

